

Den 12. februar 2021

Hørings svar til udkast til lov om naturnationalparker

Miljøministeriet har den 15. januar 2021 sendt udkast til lovforslag om naturnationalparker (ændring af forskellige love) i høring. Nationalparkerne Skjoldungernes Land, Vadehavet, Mols Bjerger og Kongernes Nordsjælland (fremover benævnt nationalparkerne) fremsender hermed fælles høringssvar.

Synergi og samarbejde med de eksisterende nationalparker

Nationalparkerne hilser ethvert tiltag til at skabe mere vild natur til gavn for biodiversiteten velkomment. At etablere naturnationalparker med fokus på biodiversitet ligger helt i forlængelse af nationalparkerens klare formål om at styrke og udvikle naturen, som også fremgår tydeligt af nationalparkloven og vores nationalparkplan.

Vi ser store muligheder for et godt samspil og spændende synergier mellem nationalparkerens virke og forvaltningen af naturnationalparker. Nationalparkerne er derfor glad for, at Folketinget har besluttet at afsætte midler til dette formål. Den politiske beslutning om at prioritere midler og om at båndlægge så store sammenhængende statslige arealer til naturnationalparker har et volumen, som ligger langt ud over nationalparkfondenes økonomiske rækkevidde.

Der er åbenlyse muligheder for et konstruktivt samarbejde om f.eks. at skabe sammenhængende natur, genoprette natur, formidle og overvåge natur. Nationalparkerne skal opfordre til, at samarbejds mulighederne direkte afspejles i lovforslagets bemærkninger, f.eks. i forbindelse med lovforslagets referencer til nationalparkloven. Også beskrivelsen i lovforslaget af nationalparkerens rolle bør strammes op, så den i højere grad afspejler nationalparkerens formål om at styrke naturen.

Et eksempel på godt samspil og spændende synergier er i særklasse den allerede udpegede naturnationalpark i Gribskov, som i sin fulde udstrækning ligger i Nationalpark Kongernes Nordsjælland. Arbejdet med at bidrage konstruktivt til udviklingen af naturnationalparken er af samme grund integreret i Nationalpark Kongernes Nordsjællands nationalparkplan 2020-2026, og nationalparkfonden ser her næsten uanede muligheder for at samarbejde med Naturstyrelsen om udvikling af naturnationalparken.

Nationalparkerne skal endvidere opfordre til, at naturnationalparker, hvor det giver mening, så vidt muligt oprettes indenfor eller i tilknytning til de eksisterende nationalparker for derved at øge mulighederne for i fællesskab at skabe endnu mere sammenhængende natur.

Naturnationalparker løser ikke i sig selv biodiversitetskrisen - den øvrige forvaltning må fortsættes, herunder i nationalparkerne

Biodiversiteten er presset i det meste af landet. Etablering af de fem nationalparker var et af svarene, og nationalparkerne arbejder målrettet for at søge at styrke dansk natur gennem bl.a. naturgenopretning og naturformidling inden for de rammer, som er givet nationalparkerne.

Forvaltning af 15 naturnationalparker med helårsgræsning på offentligt ejede arealer vil utvivlsomt med tiden levere et væsentligt bidrag til at imødegå biodiversitetskrisen. Det er imidlertid helt afgørende, at udpegningen af naturnationalparker ikke sætter anden naturforvaltning i stå.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at en øget naturlig dynamik på de pågældende arealer ikke løser de udfordringer, der knytter sig til den øvrige natur rundt om i Danmark. Naturnationalparkerne har stort set udelukkende fokus på terrestriske naturtyper, især skov- og hedearealer. En lang række naturtyper vil fortsat have deres hovedudbredelse uden for naturnationalparkerne, f.eks. overdrev, kystnaturtyper mm. Havet, søer og vandløb er stort set fraværende i de aktuelle og forventede yderligere udpegninger af naturnationalparker, uagtet at de akvatiske naturtyper rummer store - og i internationalt perspektiv unikke - naturværdier, f.eks. Vadehavet (UNESCO verdensarv), fjordene og Danmarks største søer, Arresø og Esrum Sø. Store arealer med mange af disse naturtyper er at finde i nationalparkerne.

Dertil kommer, at naturnationalparkerne kommer til at ligge spredt rundt om i landet. Selvom de i sig selv repræsenterer store sammenhængende områder, kan de ikke alene sikre de økologiske sammenhænge på tværs af landet, som er nødvendige for at vende udviklingen i tabet af biodiversitet i Danmark.

Der er behov for generelt at sikre og genoprette naturen ved at få vandet tilbage i landskabet, begrænse negative miljøpåvirkninger, modvirke tilgroning, skabe bedre sammenhæng og arbejde for større naturlig dynamik i både større og mindre naturområder. Det skal bl.a. ske for at sikre truede og sårbare arter, hvoraf mange findes uden for de kommende naturnationalparker. Dette behov bekræftes af de selv samme forskere, som står bag den naturfaglige rådgivning i udviklingen af naturnationalparkerne (se bl.a. http://www.ipbes.dk/wp-content/uploads/2020/06/Genopretning_ekspertudtalelse_22-Juni-2.pdf). Her er nationalparkerne et effektivt instrument, da de rummer mange indsatskrævende eksisterende og potentielle naturområder.

Nationalparkerne skal derfor henstille til, at det i lovforslagets bemærkninger præciseres, at det af hensyn til den nationale biodiversitet og internationale forpligtelser fortsat er afgørende nødvendigt at fortsætte naturforvaltningsindsatsen også i nationalparkerne.

Forvaltningen af naturnationalparkerne – tidsfaktoren kræver fortsat indsats for den lysåbne natur

Naturnationalparkerne har som langsigtet mål at sikre en øget naturlig dynamisk "balance" i områderne, så naturområderne på sigt kan være selvbærende, og hvor behovet for aktiv forvaltning bliver minimal. Det er imidlertid afgørende, at udpegningen af naturnationalparker ikke indebærer, at al aktiv naturforvaltning i områderne går i stå.

Det vil tage mange år, inden det ekstensive græsningsregime sikrer en sådan balance. Mange naturtyper og levesteder i skovene og i det åbne land i naturnationalparkerne er så påvirket af tidligere tiders intensive

skov- eller landbrugsdrift, at de ved at blive lagt urørt i bogstavelig forstand vil gro til, blive bortskygget, tørre ud el.lign., hvis der ikke i en overgangsperiode gøres en aktiv indsats i form af lysstilling, strukturhugst, hydrologi-tiltag, lysningsrydninger, høslæt, udpining o.lign.

Hvis den aktive naturforvaltningsindsats i naturnationalparkerne standses fra dag 1, vil der i løbet af få år blive føjet et stort antal arter til listen over uddøde arter lokalt og nationalt. Det vil bringe Danmark endnu længere fra at opnå de erklærede mål om at stoppe tilbagegangen i biodiversitet, som naturnationalparkerne bliver markedsført som redskab til.

Nationalparkerne skal på den baggrund henstille til, at lovforslagets bemærkninger udbygges og nuanceres, så det fremstår klarere, at en fortsat aktiv indsats, evt. i en overgangsperiode, er en nødvendighed.

Varetagelse af andre hensyn

Nationalparkerne anerkender, at naturnationalparker udlægges med natur og biodiversitet som hovedformål. Nationalparkerne noterer sig, at udvikling af naturnationalparken inden for rammerne af hovedformålet vil ske under inddragelse af lokale interessenter, som det allerede er iværksat i forhold til bl.a. Naturnationalpark Gribskov. Det er afgørende at gå i dialog med lokale interessenter og øge forståelsen for og accepten af naturnationalparkerne gennem samarbejde om at finde lokale løsninger i udviklingen af naturnationalparkerne, herunder hegnslinje-forløb, hegnstyper, adgangsforhold m.v. En sådan lokal forankring vil kunne skabe stolthed over at have mere vild natur i lokalområdet.

Nationalparkerne noterer sig videre, at udkastet til lovforslag lægger op til, at der fortsat er fuld adgang for offentligheden til de udpegede naturnationalparker. Nationalparkerne henstiller dog til, at der skal kunne iværksættes lokale restriktioner, hvis hensynet til biodiversiteten tilsiger det. Nationalparkerne forventer, at det kan blive aktuelt med sådanne restriktioner i naturnationalparkerne, og at det evt. kan komme til at påvirke eksempelvis besøgendes sanke-muligheder eller komme til udtryk i lokale begrænsninger i fladefærd og natfærd af hensyn til de græssende dyr. Nationalparkerne er derudover helt enig i lovforslagets intentioner om at sikre friluftslivet i naturnationalparkerne, hvor det er muligt uden at gå på kompromis med naturnationalparkens formål.

Nationalparkerne noterer sig endelig, at hensynet til kulturarven står centralt i lovudkastet. Det er for nationalparkerne en selvfølge, at hensynet til kulturarven ikke kompromitteres. Som eksempel kan nævnes Parforcejagtlandskabet i Gribskov, som er UNESCO verdensarv.

Forholdet til anden lovgivning

Udkastet til lovforslag lægger op til justeringer i gældende lovgivning for at fremme formålet med naturnationalparkerne. På et enkelt punkt lægges der op til en lempelse, som virker uforståelig i nationalparkernes optik. Det drejer sig om skovlovens § 28 om beskyttelse af småbiotoper, som der generelt lægges op til at fravige. Lempelsen virker ulogisk, da den parallelle beskyttelse efter naturbeskyttelseslovens § 3 ikke foreslås ændret. Desuden virker lempelsen unødigt, allerede fordi det samtidig forudsættes, at der skal tages hensyn til disse småbiotoper i henhold til EU's naturbeskyttelsesregler, og at de fleste naturnationalparker vil ligge i Natura 2000-områder.

Nationalparkerne foreslår, at denne lempelse udgår.

Naturnationalparker bør kunne omfatte privatejede og kommunale arealer

Lovforslaget lægger alene op til, at naturnationalparker kan udpeges på statsejede arealer.

Nationalparkerne har noteret sig, at der i lovbemærkningerne åbnes op for, at der på et senere tidspunkt vil blive lovgivet om mulighederne for at udpege privatejede og kommunale arealer til naturnationalparker. Nationalparkerne har på baggrund af egne gode erfaringer om samarbejde med private lodsejere svært ved at se begrundelsen for, at der ikke allerede nu lovgivningsmæssigt åbnes op for, at privatejede og kommunale arealer på frivillig basis kan indgå i eller forvaltningsmæssigt tilknyttes naturnationalparker. Det vil – på linje med hvad der er udgangspunktet i nationalparkerne – åbne op for gode samarbejdsmuligheder med private lodsejere og kommunerne om at øge biodiversiteten.

Nationalparkerne skal derfor opfordre til, at der indføres en bestemmelse, evt. i form af en bemyndigelse til ministeren, om muligheden for, at privatejede og kommunale arealer kan udpeges som eller indgå i naturnationalparker.

Med venlig hilsen

På vegne af nationalparkerne

Carl F. Bruun

Formand for Nationalparkfond Kongernes Nordsjælland